

ВПЛИВ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ЗАГАЛЬНИЙ СТАН
ОСОБИСТОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

В наш час екологічна культура стала не тільки мірою цивілізованості суспільства, але й основною вимогою для його виживання. Негативні зміни в навколишньому середовищі – це наслідок культурної деградації як цілого суспільства, так і окремих його членів. Серед головних причин цього явища – поки що недостатня увага світової спільноти до рівня екологічного виховання молоді. Тому екологічне виховання визначається як пріоритетне у більшості програмних міжнародних документах останніх десятиліть.

„Екологічна культура є за своєю суттю своєрідним "кодексом поведінки", що лежить в основі екологічної діяльності та екологічної поведінки” [3,116] і тому екологічне виховання слід розглядати як один з найважливіших аспектів соціалізації особистості, спрямованої на розвиток певних оціночних суджень, норм та соціально звучних мотивів поведінки. В Концепції екологічної освіти України серед найголовніших завдань визначається формування екологічної культури всіх верств населення, що передбачає зокрема розвиток особистої відповідальності за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях. [2]

В системі сучасної екологічної освіти і виховання головним стає формування екологічної культури особистості не тільки як складового, а й як системоутворюючого компонента загальної культури. Особливо важливо, щоб відбулася заміна пріоритету екологічних знань на пріоритет екологічної культури молоді людини. Екологічне виховання повинно мати за головну мету створення нових моральних „бар'єрів” в суспільстві, внутрішніх „табу”, які забороняють певні дії по відношенню до природи.

Здійснити перехід у методології виховної роботи до рівня конкретної особистості допоможе застосування наступних принципів [1]:

- сприйняття турботи про стан навколишнього середовища як громадянського обов'язку;
- застосування моральних і етичних норм при сприйнятті проблем екології;
- врахування естетичної цінності природи при природокористуванні;
- активна співпраця з органами влади, науковими і громадськими природоохоронними організаціями;
- сприйняття і вирішення глобальних і регіональних екологічних проблем через вирішення екологічних проблеми рідного краю. Факти позитивного і негативного впливу людини на природу важливо поєднувати з оцінкою цих впливів в глобальних масштабах;
- формування особистого стилю життя, що спирається на помірне використання природних ресурсів;

- використання принципів особистої екологічної гігієни в буденному житті (наприклад, попереднє сортування побутового сміття”;
- бажання самостійно розширяти і поглиблювати власні екологічні знання.

Екологічно вихованій людині притаманне передусім морально-ціннісне ставлення до природи, почуття особистої відповідальності за стан навколишнього середовища та емоційна чуйність. Впровадити базові концепції екології у суспільну свідомість допоможе біоетика - комплекс моральних правил людської поведінки, що формується під впливом нової системи цінностей. Сучасна система екологічної освіти в навчальних закладах усіх рівнів повинна ґрунтуватися на засадах біоетики, яка допоможе визначатися у питаннях що є моральним або аморальним стосовно живого. Вже зараз потрібно широко запровадити в вищих навчальних закладах такі дисципліни, як екологічне право, урбоекологію, екологічний менеджмент, економіку природокористування, локальну, регіональну та глобальну екополітику, а вивчення предмету „Біотичні засади сталого розвитку сучасної цивілізації” необхідно зробити обов’язковим, незалежно від профілю вузу.

Слід зазначити, що формування екологічної культури неминуче стикається з проблемою естетичного виховання особистості. Біда сучасної освіти в тому, що вона дає знання, але не торкається сердець. Живе сприйняття різноманіття барв та звуків рідної природи емоційно впливає на духовний світ людини і чим раніше молодь зможе зрозуміти роль природи в її духовному житті, тим більш турботливим буде її ставлення до збереження краси рідної землі.

Пошук і розвиток позитивних емоцій по відношенню до всіх представників живої природи повинен сприяти виникненню нової системи цінностей у дітей і підлітків і, відповідно, впливати на процес формування природоохоронних мотивацій.

Висновок. Формування особистої екологічної культури сучасної молоді людини необхідно визнати як пріоритетне завдання екологічної освіти і виховання. Вирішенню цього завдання сприятиме широке використання принципів біоетики у методології виховної роботи.

Список використаних джерел

1. Барановская Т.А. Общая характеристика современного экологического образования в республике Польша / Т.А. Барановская // Биологическое и экологическое образование студентов и школьников: традиции и современность. Матер. межд. наук.-прак. конф. - Самара, 2010. – С. 33-37.
2. Концепція екологічної освіти України// Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. Серія „екологічна освіта і виховання”. - 2001. - №9. - 32 с.
3. Салтовський О.І. Основи соціальної екології, Курс лекцій, МАУП, Київ, 1997 – 166 стор.